

PARLAMENTNÍ
INSTITUT

Aktuální vývoj v eurozóně
v týdnu od 30.1. do 3.2.2012

Ing. Marcela Cupalová, Ph.D.

únor 2012

POSLANECKÁ
SNĚMOVNA
PARLAMENTU
ČESKÉ REPUBLIKY

30. 1. 2012 se 25 z 27 zemí EU na neformálním summitu EU dohodlo na podpisu Smlouvy o stabilitě, koordinaci a řízení v hospodářské a měnové unii (též „fiskální úmluva“, „fiscal compact“).¹ Jedinými státy, které odmítly Smlouvu podepsat, byla Velká Británie a Česká republika. Smlouva vstoupí v účinnost, jakmile ji ratifikuje 12 zemí eurozóny – podpis je plánován na Evropské radě 1. 3. 2012. Podle úmluvy musí signatářské země udržovat „vyrovnané nebo přebytkové“ rozpočty, což znamená, že rozpočtové deficity musí být udržovány pod úrovní 0,5 % HDP v tržních cenách. Jen pokud má signatářská země vládní dluh výrazně nižší než 60 % HDP, může dosáhnout strukturálního deficitu až 1 % HDP. Pokud poměr dluhu vlády k hrubému domácímu produktu naopak překročí referenční hodnotu (60 % HDP), smluvní strana má snižovat tento deficit průměrným tempem o jednu dvacatinu ročně. Pokud se země odchýlí od výše stanovených cílů, bude automaticky spuštěn korekční mechanismus. Některé podrobnosti týkající se korekčního mechanismu mají být ještě upřesněny; za porušení pravidel rozpočtové disciplíny nicméně může být zemi udělena Evropským soudním dvorem pokuta až do výše 0,1 % HDP dané země. Signatářským zemím je ovšem ponechán jistý manévrovací prostor - mohou „dočasně odchýlit... v případech neobvyklých událostí mimo kontrolu smluvní strany s větším dopadem na finanční pozici vlády nebo v obdobích silného ekonomického propadu.“

Velká Británie a Česká republika ovšem nebyly jedinými zeměmi, které měly k fiskální úmluvě výhrady. Námitky vůči původně plánované neúčasti nečlenských zemí eurozóny na rozhodování na summitech vyjádřilo také Polsko. Nakonec se podařilo dosáhnout kompromisu mezi Polskem a Francií, která požadovala samostatné summity zemí eurozóny. Summity členů eurozóny se mají konat – kromě výjimečných příležitostí – vždy po summitech Evropské rady nebo setkáních s účastí všech smluvních stran, což má omezit možnost „předpřipravovat“ rozhodnutí bez vědomí zemí mimo eurozónu. Dále má být nečlenským zemím eurozóny umožněno, aby se „účastnily diskuzí na summitech eurozóny, které se týkají konkurenceschopnosti smluvních stran, úprav globální architektury eurozóny a základních pravidel, která budou aplikována do budoucna, stejně jako když to bude příhodné a alespoň jednou ročně na diskuzích o specifických záležitostech implementace Smlouvy“.

---

¹ Treaty on stability, coordination and governance in the economic and monetary union, 31.1.2012, <http://www.european-council.europa.eu/media/579087/treaty.pdf>.

Aktuální vývoj v eurozóně v týdnu od 30.1. do 3.2.2012

Dohoda na Smlouvě je ovšem pouze prvním krokem, nyní musí být Smlouva ratifikována všemi signatářskými zeměmi, což může představovat problém. Francouzský prezident N. Sarkozy již oznámil, že k ratifikaci ve Francii nedojde před prezidentskými volbami, které se mají konat na začátku května – jeho vyzyvatel F. Hollande, který zatím v předvolebních průzkumech vede, přitom slíbil, že Smlouvu vyjedná znovu. Také jiné země mohou mít problém prosadit pravidlo vyrovnaného rozpočtu ve svých parlamentech. Například Irsko již Smlouvu postoupilo hlavnímu státnímu zástupci, který by měl rozhodnout, zda vzhledem k přenášení dalších pravomocí na EU není nutné vyhlášení referenda.. Zakotvení pravidla vyrovnaného rozpočtu v národní legislativě bude ovšem do budoucna podmínkou přístupu země k záchranným fondům Evropského stabilizačního mechanismu.²

Fiskální úmluva je hodnocena rozporně. Německá kancléřka Angela Merkelová dojednání úmluvy zhodnotila jako velký úspěch. Kriticky se vyjádřili např. italský premiér Mario Monti, finský ministr zahraničí Erkki Tuomioja. Zavedení pravidla vyrovnaného rozpočtu bylo také kritizováno mnohými ekonomy, protože v současné době recese mohou přílišná úsporná opatření způsobit vážné prohloubení recese a s tím také naopak ztížit vyrovnání rozpočtů.³

30. 1. 2012 se lídři eurozóny dohodli také na způsobu podpory tvorby pracovních míst. Přijatá deklarace ovšem – jak upozorňuje Europolitics – neznamenaala zásadní průlom, spíše znovu zdůrazňuje již dříve přijaté závazky.⁴ Jako přínosnější Europolitics hodnotí návrhy předseda Evropské komise J. M. Barrosa, který chce využít nealokovaných prostředků ze strukturálních fondů (v programovém období 2007 – 2013 82 miliard eur) na financování praxe a pracovních zkušeností a podporu malých a středních podniků (prostřednictvím lepší mobilizace nebo přeprogramování strukturálních fondů a silnější podpory od Evropské investiční banky (EIB)). Barroso zdůraznil např. dvě iniciativy na podporu zaměstnanosti mladých. První je podpora vytvoření národních plánů na zaměstnávání mladých, zlepšení praxe, podporu mobility mladých a poskytnutí garance, že mladí lidé získají práci za určitou dobu po ukončení školy nebo budou začleněni do dalšího vzdělávacího programu či praxe. Druhá iniciativa má pomoci zemím s největšími problémy na trhu práce (tj. Španělsko,

² Europolitics: Fiscal compact: 25 in, Poles satisfied, Czechs and Brits out, 1.2.2012, N. 4354

³ The Economist: „merely useless“, 31.1.2012, <http://www.economist.com/blogs/freeexchange/2012/01/euro-crisis-4>

⁴ STATEMENT OF THE MEMBERS OF THE EUROPEAN COUNCIL 30 JANUARY 2012:

Řecko, Slovensko, Litva, Itálie, Portugalsko, Lotyšsko, Irsko a možná Rumunsko), které o tuto iniciativu vyjádřily zájem. Barrosovy návrhy našly u členských států pozitivní odezvu, v brzké době lze na tato témata očekávat další diskuzi.⁵

31. 1. 2012 oznámil řecký prozatímní premiér L. Papademos, že vyjednávání o druhém záchranném plánu pro Řecko, včetně zapojení soukromého sektoru, by měla být i přes „jisté přetrvávající potíže mezi vládou a držiteli dluhopisů“ dokončena do konce týdne. Řecko se potřebuje dohodnout co nejdříve, protože 20. března jej čeká splátka dluhopisů v hodnotě 14,4 mld. EUR a pomoc od EU a IMF ve výši 130 miliard eur dohodnutá v říjnu 2011 je podmíněna dosažením dohody s investory.⁶ Lídři eurozóny se v říjnu 2011 dohodli na cíli snížení řeckého dluhu do roku 2020 na 120 % HDP. Prostředkem k tomu má být dobrovolná dohoda se soukromými držiteli dluhopisů o snížení hodnoty dluhopisů o 50 % a o snížení úrokových měr. To by mělo Řecku ušetřit 100 mld. EUR. Lídři také navrhli poskytnout Řecku půjčku ve výši 130 mld. EUR, z nichž by 30 mld. EUR mělo směřovat k investorům (ve formě hotovosti nebo dluhopisů) za to, aby souhlasili s dohodou. Představitelé zemí EU vedle toho odmítli kontroverzní návrh Německa, aby byl v Řecku nasazen komisař, který by dohlížel nad rozhodováním o rozpočtu. Francouzský prezident N. Sarkozy označil tento návrh přímo za „nedemokratický“⁷. I přes poskytovanou pomoc ovšem Řecko čelí nízkému ekonomickému růstu, a ekonomická data naznačují, že pravděpodobně bude potřebovat dodatečné prostředky.⁸

31. 1. 2012 bylo zveřejněno, že eurozóna dosáhla nejvyšší nezaměstnanosti od zavedení jednotné měny (10,4 %), přestože nezaměstnanost v Německu poklesla (v lednu dosáhla nového dvacetiletého minima, což činí v procentuálním vyjádření 6,7 %). Nezaměstnanost v Itálii naopak stoupla na rekordních 8,9 %. Poslední zprávy z vyjednávání s Řeckem naznačovaly že by mohlo dojít k dohodě se soukromými investory o 3% úrokové míře na dluhopisy.⁹

TOWARDS GROWTH-FRIENDLY CONSOLIDATION AND JOB-FRIENDLY GROWTH, 30. 1. 2012, http://www.consilium.europa.eu/uedocs/cms_Data/docs/pressdata/en/ec/127599.pdf.

⁵ Europolitics: Leaders support reallocation of Structural funds, 1.2.2012, N. 4354, s.5

⁶ Aktuální vývoj ekonomické situace v eurozóně, v týdnu od 23.1. do 27.1.2012.

⁷ Guardian: Eurozone crisis live: EU summit optimism tested by record unemployment – 31.1.2012, <http://www.guardian.co.uk/business/2012/jan/31/eurozone-debt-crisis-summit-greece>

⁸ Europolitics: Greece saxs bailout talks to end this week, 1.2.2012, N. 4354 s. 6

⁹ Guardian: Eurozone crisis live: EU summit optimism tested by record unemployment – 31.1.2012, <http://www.guardian.co.uk/business/2012/jan/31/eurozone-debt-crisis-summit-greece>

Aktuální vývoj v eurozóně v týdnu od 30.1. do 3.2.2012

1. 2. 2012 ohlásily levicové strany v irském parlamentu, že plánují zaslat petici prezidentu republiky, aby využil článek 27 irské ústavy¹⁰, podle něhož může prezident k určité otázce vyhlásit referendum, pokud tento krok podporuje alespoň třetina členů dolní komory parlamentu a nadpoloviční většina členů komory horní.¹¹

1. 2. 2012 upozornila Evropská centrální banka (ECB), že evropské finanční instituce zpřísnily ve čtvrtém čtvrtletí minulého roku své podmínky pro půjčování. Podle čtvrtletního průzkumu provedeného ECB také banky očekávají, že v prvním čtvrtletí roku 2012 bude složitější získat půjčky jak pro firmy, tak pro jednotlivce. Došlo také k poklesu poptávky po hypotékách a jiných půjčkách na bydlení.¹²

2. 2. 2012 oznámil komisař pro ekonomické záležitosti O. Rehn na konferenci v Haagu, že očekává od řecké vlády a soukromých investorů dosažení dohody o dobrovolném odepsání části řeckého dluhu „koncem týdne“. Podle jiných představitelů EU ovšem mohou vyjednávání trvat déle, možná i „týdny“. Jak řecký mluvčí vlády P. Kapsis, tak prezident euroskupiny J. C. Juncker také označili vyjednávání za „velmi obtížná“.¹³

---

¹⁰ Ústava Irské republiky.

http://www.taoiseach.gov.ie/attached_files/Pdf%20files/Constitution%20of%20Ireland.pdf.

¹¹ Guardian: Eurozone crisis live: UK would suffer deep recession if eurozone fragments, 1.2.2012, <http://www.guardian.co.uk/business/2012/feb/01/eurozone-crisis-greece-talks-manufacturing>

¹² Guardian: Eurozone crisis live: UK would suffer deep recession if eurozone fragments, 1.2.2012, <http://www.guardian.co.uk/business/2012/feb/01/eurozone-crisis-greece-talks-manufacturing>

¹³ Europolitics: Echoes of the crisis, 6.2.2012, N.4357, s. 4